

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 232g/2023

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 364¹ din Codul de procedură penală

*(renunțarea la judecata pe baza probelor
administrative la faza de urmărire penală)*

CHIȘINĂU
25 aprilie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 27 octombrie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 25 aprilie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 364¹ din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Sergiu Radu, în interesele dlui Iurie David, în dosarul nr. 1-3465/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Tatiana Bivol, de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Dl Iurie David este învinuit de pretinsa încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport care a provocat din cauza imprudenței manifestate o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății. Fapta este incriminată de articolul 264 alin. (3) lit. a) din Codul penal. Cauza sa penală se află pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

4. La 12 noiembrie 2021, avocatul care îl reprezenta atunci a formulat, în numele dlui Iurie David, o cerere prin care a solicitat judecarea cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală. La următoarea ședință de judecată, dl Sergiu Radu, noul avocat care îl reprezintă pe dl Iurie David, a solicitat retragerea acordului privind judecarea pe baza procedurii simplificate din motiv că nu exprimă, de o manieră valabilă, voința inculpatului. Instanța de judecată a refuzat să dea curs acestei cereri pentru că articolul 364¹ din Codul de procedură penală nu permite retragerea acordului privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală.

5. La 13 octombrie 2023, dl Sergiu Radu a ridicat, în interesele dlui Iurie David, excepția de neconstituționalitate a articolului 364¹ din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din aceeași zi, judecătoria cazului de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„[...]”

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 364¹ Judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală

„(1) Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul persoană fizică poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(1¹) Judecarea cauzelor penale privind infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa cu detențiune pe viață nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(2) Judecata nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, decât dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și nu solicită administrarea de noi probe, iar din probele administrate în faza de urmărire penală rezultă suficiente date cu privire la vinovăția inculpatului.

(3) În cadrul ședinței preliminare sau până la începerea cercetării judecătorești, instanța îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și asupra cărora nu are obiecții, apoi acordă cuvântul procurorului, părții vătămate și celorlalte părți asupra cererii formulate.

(4) Instanța de judecată admite, prin încheiere, cererea dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite și dacă sunt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse și procedează la audierea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului.

(5) În caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare. Dezbaterile judiciare se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care pot lua încă o dată cuvântul în formă de replică. Dacă în ședință participă partea vătămată, partea civilă și partea civilmente responsabilă, cuvânt în dezbateri li se oferă și acestora.

(6) În caz de admitere a cererii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol.

(7) În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea prevederilor alin.(1), dispozițiile art.382–398 se aplică în mod corespunzător. Partea introductivă a sentinței conține, pe lângă datele expuse la art. 393, mențiunea despre judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

[Art.364¹ alin.(8) abrogat prin Legea nr.83 din 14.04.2023, în vigoare 02.08.2023]

(9) În caz de respingere a cererii, instanța dispune judecarea cauzei în procedură generală.

(10) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită. Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale.

(11) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că articolul 364¹ din Codul de procedură penală omite să stabilească de o manieră clară și accesibilă procedura și dreptul inculpatului de a renunța, în cazuri excepționale, la judecarea cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală.

10. În opinia sa, inculpatul trebuie să-și poată retrage acordul exprimat, dacă au intervenit circumstanțe excepționale și dacă este necesară administrarea de noi probe pentru a se apăra. Astfel, pentru că încheierea privind judecarea cauzei potrivit articolului 364¹ din Codul de procedură penală nu poate fi contestată, nu există niciun remediu pentru a se asigura exercitarea garanțiilor dreptului la apărare.

11. De asemenea, autorul susține că această omisiune conduce la situații în care inculpatul asistat de un avocat nu poate decât să accepte probele administrate la faza de urmărire penală, fără a le putea pune în discuție, apărarea de care beneficiază având, astfel, un caracter formal.

12. În fine, autorul excepției susține că omisiunea în discuție din articolul 364¹ din Codul de procedură penală este contrară articolelor 7, 16, 20, 26, 54 și 55 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

15. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul sesizării îl constituie articolul 364¹ din Codul de procedură penală, sub aspectul omisiunii de a reglementa procedura și dreptul inculpatului la renunțarea, în cazuri excepționale, la judecata pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală. Curtea constată că prevederile contestate au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate. Prin Hotărârea nr. 9 din 9 martie 2017, Curtea Constituțională a examinat constituționalitatea articolului 364¹ din Codul de procedură penală prin prisma criticilor referitoare la drepturile părții vătămate (a se vedea §§ 32-33). De asemenea, prin Decizia nr. 40 din 8 mai 2018, Curtea a declarat inadmisibile criticile autorului care susțineau că articolul 364¹ din Codul de procedură penală îi oferă instanței de judecată puterea discreționară de a respinge cererea de judecare în procedură simplificată. Prin urmare, această situație nu reprezintă un impediment pentru un nou control de constituționalitate al prevederilor contestate.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală care se judecă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, iar instanța de judecată a respins cererea inculpatului prin care renunță la procedura simplificată și solicită judecarea cauzei sale pe baza procedurii ordinare.

18. În jurisprudența sa, Curtea a notat că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare la Curtea Constituțională dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental. Omisiunea legii ridică o problemă de constituționalitate doar atunci când rezultă dintr-o prevedere explicită a Constituției sau care poate fi dedusă clar dintr-un principiu constituțional (DCC nr. 119 din 28 septembrie 2023, § 22).

19. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental invocat de autor. Deși autorul afirmă incidența mai multor articole din Constituție, acesta își bazează criticile de neconstituționalitate doar pe articolele 20 (*accesul liber la justiție*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

20. Referitor la incidența articolului 54 din Constituție, Curtea a reținut, în jurisprudența sa, că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 101 din 29 august 2023, § 22).

21. Curtea notează că articolul 20 din Constituție garantează dreptul de acces liber la justiție și își găsește corespondența în dispozițiile articolului

6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (*Murtazaliyeva v. Rusia* [MC], 18 decembrie 2018, § 91). În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că articolul 6, citit ca un întreg, garantează dreptul acuzatului de a participa în mod efectiv la procesul penal, care include, *inter alia*, nu doar dreptul acestuia de a fi prezent, ci și dreptul de a asculta și de a urmări procedurile. Asemenea drepturi se regăsesc implicit în chiar noțiunea de procedură adversarială și, de asemenea, pot fi deduse din garanțiile prevăzute de subparagrafele c), d) și e) din paragraful (3) al articolului 6 din Convenție (*Stanford v. Regatul Unit*, 23 februarie 1994, § 26).

22. În acest sens, Curtea a notat în jurisprudența sa că articolul 26 din Constituție își găsește corespondența în articolul 6 § 3 din Convenția Europeană și garantează în mod distinct dreptul la apărare (a se vedea DCC nr. 63 din 29 iunie 2023, § 21). Astfel, garanțiile stabilite de articolul 26 din Constituție reprezintă aspecte precise ale dreptului la un proces echitabil prevăzute de articolul 20 din Constituție și articolul 6 § 1 din Convenție (a se vedea *Murtazaliyeva v. Rusia* [MC], 18 decembrie 2018, § 90).

23. Totuși, nici litera, nici spiritul articolului 6 din Convenție nu împiedică o persoană să renunțe, expres sau tacit, la garanțiile procesului echitabil (*Sejdovic v. Italia* [MC], 1 martie 2006, § 86; *V.C.L. și A.N. v. Regatul Unit*, 16 februarie 2021, § 201). În jurisprudența sa, Curtea Europeană aplică standardul „renunțării conștiente și înțelese”, care impune ca orice renunțare să fie stabilită de o manieră lipsită de echivoc, însoțită de garanții comensurabile cu importanța sa, voluntară, bazată pe o alegere informată și clară și să nu contravină vreunui interes public (a se vedea *Dvorski v. Croația* [MC], 20 octombrie 2015, § 100-102).

24. În acest sens, Curtea observă că judecata pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală reprezintă o procedură simplificată de examinare a cauzelor penale, care îi oferă inculpatului beneficiul unei pedepse reduse (a se vedea articolul 80¹ din Codul penal). Această procedură poate fi inițiată, până la începerea cercetării judecătorești, de inculpatul care declară prin înscris autentic că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și solicită judecarea cauzei sale pe baza procedurii simplificate. Totodată, inculpatul trebuie să declare că nu are obiecții asupra probelor administrate la etapa de urmărire penală și că nu solicită administrarea de noi probe. Dacă aceste condiții sunt întrunite și dacă se constată că există date suficiente care să permită stabilirea unei pedepse, instanța de judecată admite cererea inculpatului de judecare a cauzei pe baza procedurii simplificate.

25. Chiar în ipoteza în care s-a dispus judecarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, însă ca urmare a analizei probelor prezentate se ajunge la concluzia că făptuitorul nu este vinovat de cele imputate, judecătorul nu va putea pronunța o sentință de condamnare. Altfel spus, simplul fapt al recunoașterii vinovăției și al dispunerii judecării cauzei conform articolului 364¹ din Codul de procedură penală nu echivalează cu pronunțarea unei sentințe de condamnare. Din contra, dacă instanța de judecată va constata în cadrul examinării conform procedurii simplificate, după audierea inculpatului și/sau în timpul dezbaterilor, că au apărut circumstanțe care exclud aplicarea dispozițiilor articolului 364¹ din Codul

de procedură penală, ea trebuie să reia cercetarea judecătorească sau să dispună judecarea cauzei în procedura obișnuită, putând adopta o sentință de achitare (a se vedea DCC nr. 40 din 8 mai 2018, § 36; DCC nr. 50 din 19 aprilie 2022, § 29).

26. Același lucru îl afirmă și Plenul Curții Supreme de Justiție în Hotărârea nr. 13 din 16 decembrie 2013 cu privire la aplicarea prevederilor articolului 364¹ din Codul de procedură penală de către instanțele judecătorești. Potrivit punctului 26 din Hotărârea Plenului, dacă instanța de judecată, cu ocazia deliberării, nu este lămurită asupra împrejurărilor de fapt ale cauzei sau fapta imputată inculpatului nu a fost încadrată corect, sau dacă se constată că există vreo încălcare a normelor imperative din Codul de procedură penală, aceasta va relua judecarea cauzei și va judeca cauza în procedura generală.

27. Astfel, Curtea constată că legea oferă suficiente garanții pentru a asigura caracterul valabil al renunțării de către inculpat la judecarea cauzei sale pe baza procedurii ordinare și caracterul echitabil al judecării cauzei în procedura simplificată.

28. Pe de altă parte, Curtea Constituțională exercită un control abstract al legislației și nu poate verifica dacă renunțarea a fost voluntară, lipsită de echivoc, bazată pe o alegere informată și dacă contravine unui interes public. Aceasta analiză trebuie efectuată în fiecare caz particular de către instanțele de judecată care examinează caracterul valabil al renunțării (a se vedea, *a contrario*, *Bogdan v. Ucraina*, 8 februarie 2024, § 69).

29. Așadar, Curtea nu poate constata incidența articolelor 20 și 26 din Constituție. Pentru că nu s-a demonstrat incidența drepturilor fundamentale invocate de autorul sesizării, Curtea subliniază că nici articolul 54 din Constituție nu este incident.

30. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea în cauză privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 364¹ din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Sergiu Radu, în interesele dlui Iurie David, în dosarul nr. 1-3465/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 25 aprilie 2024

DCC nr. 37

Dosarul nr. 232g/2023